

İsrail-Filistin Arazi Anlaşmazlığı Başlangıç Noktası

***Kudüs... Ey Kudüs*, Larry Collins, Dominique Lapierre, Çeviri: Aydın Emeç,
Kronik Kitap, İstanbul 2023, ISBN 9789752430136**

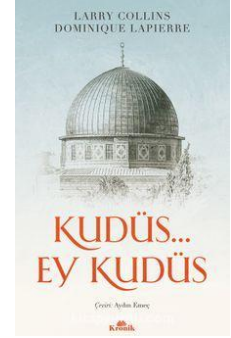
Sümeyye Doğan ¹

29 Kasım 1947' de Birleşmiş Milletler tarafından Filistin'in bölünmesine ilişkin oylamadan iki ayrı devlet oluşturulması kabul edildi. Bu planın açıklanmasının hemen ardından hem Filistinliler hem de Yahudiler nereye doğru gittiklerini biliyordu.

Filistinliler en baştan savaşımaya hazırlardı ancak düşündükleri kadar kolay olmayacaktı. Bir savaşı kazanmak için ihtiyaç duyulabilecek insana, kaynağa ve Arap ülkelerinin desteğine sahip olsalar da örgütlenmek için yeterli zamanları yoktu ve bu Filistinlilerin hemen kapatamayacakları bir açıktı.

Siyonistlerin Filistin'de Yahudi devleti kurma hazırlıkları 1897'ye kadar uzanıyordu. İsrail'in kurucusu olacak olan David Ben Gurion için bu, topluluğunun yaşa ya da öl durumuydu. Birkaç yıl önce yaşadıkları Holokost sonrası başka yerde yeni bir başlangıç yapmak ve 2000 yıllık arzularını gerçekleştirmek için Filistin'i tek geçerli seçenek olarak gördüler. Savaşacak yeterli insan ve kaynakları yoktu ama bir ülkeye sahip olmanın çığ arzuları vardı. Bu yüzden bütün bir Yahudi neslinin fedakârlık yapmasının bir nedeni oluştu.

Taksim kararının ardından Arapların Yahudileri sınır dışı etmek, denize sürmek veya Kudüs'ü boğmakla ilgili söyledikleri sözler, kısmen kendi yarattıkları duygu dalgası tarafından sürüklenmelerine sebep oldu. Bu sözler Yahudi cemaatini korkuttu ve bunun gerçek anlamda bir ölüm kalım mücadelesi olduğunu, yeni bir Holokost olursa yeryüzünden silineceklerini düşündüler. Kendi uluslarını var etmek için Yahudilerin motivasyonlarının daha güçlü olması kaçınılmazdı.

¹ smueyye@gmail.com

(Bu yazı Young Academia tarafından yürütülen Prof. Dr. Hür Mahmut Yücer yönetiminde "Filistin Çalışmaları Tahlil Atölyesi" kapsamında üretilmiştir.)

Popüler tarih konusunda yetenekli iki gazeteci Larry Collins ve Dominique Lapierre'nin hikâye anlatıcılığı bu kükürtlü ortamı anlatabilme başarısı gösterir. *Kudüs... Ey Kudüs* kitabı 1972'de ilk kez yayımlandığında uluslararası çok satan kitaplardan olmuştur.

Beklenen Savaşa Doğru

BM bölünmeye oy vermişti ama bunu uygulamaya yönelik bir planı yoktu. Böylece Orta Doğu'da süresiz bir kaosu duduğu çalındı ve Filistin'deki 30 yıllık İngiliz mandasına ve Birinci Dünya Savaşı sonrasındaki kontrollerine son verildi. Ama hem Arapların hem de Yahudilerin merkezi siyasi kontrolü zorlamada sorunları vardı. Siyonist gücün karargâhı olan Haganah dışında, Irgun gibi bağımsız örgütler de oluşmuş ve genellikle birbirlerini dinlemiyorlardı. Haganah'ın lideri Ben Gurion, Irgun'u bastırmayı başardı. Ama Arapların ortak komuta yapı veya ortak hükümet kurmaları baştan mümkün görünmüyordu. Kuvvetleri en az iki gruba ayrılmıştı: Kudüs müftüsü Emin el-Hüseynî tarafından kurulan Kutsal Savaş Ordusu (Cihâd-ı Mukaddes) ve Arap Birliği tarafından askeri operasyonlar yürütmek için gönüllülerin katılımıyla oluşturulan: "Arap Kurtuluş Ordusu" (Generali Fevzi el-Kavukçu). Kutsal Savaş Ordusu, Filistin'deki yerel direniş hareketlerini temsil eden ve dini bir motivasyonla hareket eden bir güç olmasına rağmen müftü Emin el-Hüseynî' den dolayı diğer Araplardan beklediği desteği bulamıyordu. Çünkü politika ve Filistin'e hakim olacak güç gibi çıkar çatışmaları bir yana müftü Hitlerin eski yakın arkadaşıydı ve Filistin'in geleceği için hoş karşılanmıyordu. Yine de ilk örgütlü mücadele, Kutsal Savaş Ordusu'nun generali ve müftünün kuzeni olan Abdülkâdir el-Hüseynî'in komutasında kendini göstermeye başladı. Kudüs'ün Yahudi kesimini kuşatmaya başlayarak Yahudilerin dirençlerini kırmada etkili oldular, gerçekten Kudüs'ü boğmak üzereydiler. Diğer yandan her grup karşı tarafı köylerinden kaçırmak ve tahliye etmekle savaşıyordu ve bunların çoğu istenen sonuçları üretti. Arap göçü gittikçe artacaktı. Yahudi sivillerin tahliyesini zorlaştıran şey ise gidebilecekleri başka bir yerin olmamasıydı, isteseler bile gidemiyorlardı. Buna karşılık Yahudi yetkilileri, halkı bulunduğu yerde kalmaya ikna etmek için bütün imkânları zorluyorlardı. Ama General Abdulkadir'in erken ölümü Filistinlilerin umudunu büyük ölçüde kırmıştı. Bu olayın hemen ardından 9 Nisan 1948'de Deir Yasin katliamı korku ve paniğin artmasına yol açtı. Yeni lider Hâlid Hüseyini ise yönetmekten ve otoriteden yoksundu, halk ona karşı kayıtsız kalmıştı. Mola vermeden yaşanan olaylar Filistinlilerin büyük göçlerine sebep oluyordu ama maalesef kardeşçe karşılanacakları bir yer bulmak

konusunda yanılıyorlardı. Üniformalı, düzenli birliklerden oluşan Arap lejyonu etkin olmaya başladı. Abdullah Tell ve John Glubb Paşa liderliğindeki mücadele ve saldırılar, ilk ateşkese kadar sıkı bir şekilde ilerledi.

Kızışma: Değerli Toprakları Geri Kazanma ve Elde Etme Mücadelesi

İngilizlerin ayrılışıyla Filistin iç savaşı, İsrail-Filistin savaşına dönerek resmiyet almıştı. Kudüs kuşatması devam ediyordu ve Yahudiler teslim olmanın eşiğine gelmişken BM ateşkes çağrısında bulundu. Bu müdahale Yahudilere en çok yoksun oldukları şeyi, yani toparlanma zamanını verecekti. Teklif her iki grup tarafından da kabul edildiği anda Yahudiler asırlık hayallerini nihayet gerçekleştirebileceklerini, Araplar da düşmanlarına kendilerini yenme fırsatı verdiklerini biliyorlardı. Arap Lejyonunun 1948 savaşındaki gücü iyi olmasına rağmen ilk ateşkese kadar onlar da yıpranmıştı ama hâlâ Yahudileri yenebilecek konumdaydılar. Diğer yandan Arapların eski müttefiki sayılan İngilizlerin varlığı tam bu sırada ABD'nin ağır baskısı sonucu son buldu. İngilizler Glubb Paşa gibi subaylarını geri çekecek, hiçbir yardımda bulunmayacak ve ambargo uygulayacaklardı. Arap Birliği üyeleri ise ülke politikaları birbiriyle çatıştığı için durumları pek iç açıcı değildi ve askeri yardım yönünden İngiltere'ye bağlı oldukları için İngiltere tarafından ateşkesi kabul etmeye zorlanıyorlardı. İngilizlerin ambargosu durumu daha düşük bir noktaya indirecek olsa da halk ve Kudüs müftüsü gibi Arap liderler ateşkese şiddetle karşı ve sonuna kadar gitmeye hazırđı. Yahudilerin korktuğu da buydu çünkü halklarının bir kısmı teslim olmaya başlamıştı. Arap yöneticilerin Filistin'in geleceğine dair yaptığı bu ölümcül yanlış hesaplamanın geri alınamayacak pahalılıкта bir hata olduğunu iki taraf da biliyordu. Eğer bu 30 günlük ateşkes olmasaydı İsrail bugün olduğu yerde olmayabilirdi.

Ateşkesin kabul edilmesinden hemen ardından halkın öfke ve ayaklanmasıyla karşılaşan yöneticiler onları yatıştırmak için ateşkes bitince (9 Temmuz 1948) Yahudilerin işlerini bitireceklerine dair sözler savurdular. Ama ateşkes iki tarafın askeri güç dengesini tamamen değiştirecekti. Ateşkes süresince Arapların gücü neredeyse aynı kalırken, Yahudiler daha güçlü bir şekilde toparlanmayı başardı. 30 günlük duraklamadan önce Yahudiler ne kadar yoksul ve zayıflardıysa, ateşkes sona erdiğinde o kadar güçlendiler. Mühimmat onlara ulaştı, eğitimsiz askerler eğitildi, savaş uçakları ilk uçuşunu yaptı, depolar bir yıl yetecek kadar yiyeceklerle dolduruldu. Ve 9 Temmuz gecesi ateşkes biter bitmez Yahudiler fırsat vermeden saldırılarını güçlü ve şiddetli bir şekilde başlattı.

Sonunda BM, çatışmanın derhal ve süresiz olarak sona ermesi çağrısında bulunan bir ulti-matom yayınlandı ve 1948'de ateşkes sağlandı. 17 Temmuz 1948'deki ikinci ateşkes ile Kudüs'te kısa bir süreliğine de olsa, (19 yıl) yanan ateşin şiddeti biraz hafifledi.

Atlanan Ayrıntı: Batılı Güçlerin Cömert Dozda Müdahalesi

Yazarlar, Siyonist projenin temel amacının daha çok Holokost kurbanlarına bir sığınak sağlamak olarak sunuyor. Filistin'e Yahudi göçünün bugüne kadarki en büyük kaynağı, Nazi Almanya'sı tarafından Yahudilere yaşatılan soykırımdı. Ama Birinci Dünya Savaşı Sonrası Filistin'deki Siyonist sömürgeleştirme faaliyetlerinden başlarda söz ediliyor olsa da (merkezi) Siyonist liderliğin uzun süredir devam eden "transfer" planlarından bahsedilmiyordu.

Siyonistlerin kendilerine ait bir ülke kurma girişimlerinin eninde sonunda başarılı olması için perde arkasında gerekli olan planlar ve hazırlık çoktan başlamıştı. Siyonizm, siyasi bir örgüt olarak ve resmi olarak Theodor Herzl tarafından kuruldu (1897).² Yahudi devletinin olası yerleri tartışılırken Filistin tek değildi ama en güçlü seçenektir. Çünkü Osmanlı Filistin'de en ufak bir değişikliği kabul etmiyordu ve Yahudiler bölgede nüfusun sadece %2'sini oluşturuyordu.³ Ancak Siyonist hareket başlatılınca bu durum yakında değişecekti. 2 yıl sonra bir uluslararası yürütme kurulu seçildi ve Filistin'de toprak satın almayı amaçlayan bir banka olan Ulusal Yahudi Fonu (1901) kuruldu. Aynı toplantıda devletin bayrağına ve ulusal marşına da karar verildi.⁴ Bu hazırlığın önemli bir kısmı, İngilizlerin Filistin'i Osmanlı'dan 1917'de aldıktan sonra hükümet perspektifinden kontrol ederken başladı. Britanya henüz tasarruf yetkisine sahip olmadığı halde bu bölgede 1917 Balfour Deklarasyonu ile Yahudilere Filistin'de yurt vermeyi vaat etti⁵ ve büyük oranda Yahudi göçünün Filistin'e akmasını sağladı.

² <https://www.history.com/topics/middle-east/zionism>

³ <https://islamansiklopedisi.org.tr/filistin>

⁴ Collins ve Lapierre, *Kudüs... Ey Kudüs*, çev. Aydın Emeç, Kronik Kitap, İstanbul 2023, s. 51.

⁵ 1917'de İngiltere Dışişleri Bakanı Arthur James Balfour, İngiliz Yahudi cemaatinin zengin ve önde gelen liderlerinden Baron Rothschild'e bir mektup yazdı. Mektupta Balfour, İngiliz hükümetinin Filistin'de bir Yahudi vatani kurulmasına verdiği desteği dile getirdi. Mektup bir hafta sonra basında yayımlandı ve sonunda "Balfour Deklarasyonu" olarak anıldı. Bu yazışma, Milletler Cemiyeti tarafından İngiliz kontrolündeki Filistin'de bir Yahudi ulusal vatani kurma sorumluluğunu Büyük Britanya'ya veren bir belge olarak Filistin Mandası'na dahil edildi.

<https://www.history.com/topics/middle-east/zionism>

İngilizlerin Yahudi devletini en baştan kabul etmesiyle Siyonistler, bir tür dünya vicdanına seslenme kampanyasına girişti: ⁶ Diğer bir deyişle Avrupa'dan kovuldukları için Filistinlileri yurtlarından kovmak istemelerine destek çağrısı. BM, Britanya'nın belirli koşullarla bölgeyi kontrol etmesini onaylayarak Yahudi devletinin temellerinin atılmasına yardımcı oldu. Yahudi göçmenler Avrupa'dan Zorunlu Filistin'e akın etti ve Yahudi devletinin kuruluşunu tamamlamak için resmi Yahudi kurumları şekillenmeye başladı. ⁷ Balfour'dan sonra 1924 ABD göç yasaları da Yahudi göçünü buraya çevirdi. O zamana kadar Yahudi göçmenlerin varış noktası olan ABD, göçü keskin bir şekilde kısıtlayan yeni göç yasalarını kabul etti. ⁸ İlerde ise Hitlerin iktidara gelişiyle Filistin kıyılarına dört yılda 60 binden fazla Yahudi atılacaktı. ⁹

Ancak Herzl, Araplardan veya karşılaşacak herhangi bir Arap sorunundan bahsetmemiş, onları ikinci plana itmişti. 1925 yılında Hayim Weizmann bu konuyu gündeme getirerek Yahudilerin ne kadar hakkı varsa Arapların da o kadar hakkı olduğunu belirtince bu soruna göre sefer almaya başladılar. Gelecekte Siyonistlerin sosyal ve ekonomik yapısında önemli bir yer tutacak olan bir çeşit yerleşim ve üretim alanı olan Kibbutzlar ¹⁰ Filistin'de kurulmaya başlandı. Yahudiler, çoğunluğu Beyrut'ta yaşayan Araplardan toprak satın almaya ve buralarda yaşayan Filistinli çiftçileri kovarak yerlerine Yahudi çiftçileri yerleştirmeye başladılar. Collins ve Lapierre'ye göre Arap dinamiği Siyonizm'den 50 yıl geride kalmış, Yahudilerin bu işgaline ilkel ve içgüdüsel yaklaşmıştı. Hem sömürge halklarının sorumsuzluğuna alıştıkları için hem de geleneksel kadercilik tutumlarından dolayı örgütlenmek yerine reddetme yolunu seçmişlerdi. ¹¹

⁶ "Der Judenstaat" (Almanca: Yahudi Devleti), Siyonizm'in kurucusu olarak kabul edilen Theodor Herzl tarafından 1896'da yayımlanan politik bir kitaptır. Modern Siyonizm hareketinin temel metinlerinden biridir ve Yahudi halkının ulusal bir devlet kurma hedefini ortaya koyar.

<https://www.history.com/topics/middle-east/zionism>

⁷ <https://time.com/3445003/mandatory-palestine/>

⁸ <https://history.state.gov/milestones/1921-1936/immigration-act>

⁹ Collins ve Lapierre, 2023, 55

¹⁰ Yahudilerin Filistin'de kurduğu kolektif çiftlikler, daha sonra İsrail bunları sürdürmeye devam etti, Collins ve Lapierre, 2023, 54

¹¹ Collins ve Lapierre, 2023, 55

İsrail'in kurulma süreci olan bu kampanya Kasım 1947'de Birleşmiş Milletler 'de tanınarak amacına ulaştı ve İsrail devlet olarak 14 Mayıs 1948 gece yarısı resmen ilan edildi. Siyonist liderlik İsrail'in bağımsızlığının yanı sıra doğuşunu da ilan ettiğinde Filistin'in kıyameti koparılmış oldu. Filistinliler daha sonra bugüne "El- Nakba" (Büyük Felaket) adını verecekti.

Sonuç

Kitap; İsrail'in kuruluşunun iyi araştırılmış bir sunumudur. Filistin ve İsrail'in arasında yaşanan süreci bir tarafı diğerine üstün kılmamaya çalışarak anlatmaya çalışır. Kimin haklı kimin haksız olduğuna cevap vermez fakat karşı tarafı tuttuğu düşüncesiyle aynı anda hem Yahudi hem Müslüman okuyucular tarafından eleştirilir. Ama daha çok eleştirilenler Müslümanlardır ve bu konuda yanıldıklarını ileri süremeyeceğim. Eser ilk kez 1967 savaşının ardından 1972'de yayımlandı ve o dönem İsrail'in askeri üstünlüğü netleşmişti. Kitabın İsrail'in doğuşuyla ilgili dramatik sloganlar alması o dönemin normaliydi ama bugünkü şartlarda okuyanların yorumu farklı olacaktır. İnsanların çoğu 1947-48'de olup bitenlerden haberdar değildir, ancak iyi bir İsrail-Filistin tarihi okuyucusu kitabın İsrail'i savunma amaçlı mücadele verdiği mitini desteklediğini veya yeniden tesis etmeye çalıştığını anlayabilir. Kitapta ilerledikçe Siyonist mitlerinin güçlü bir şekilde tekrarladığını ve İsrail'in meşru müdafaa mitini güçlendirdiği hissediliyor. Kitap, İsrail'in kuruluşuna dair geleneksel anlatıları sorgularken, aynı zamanda bu anlatıları koruma çabası güdüyor. ABD kendi çıkarlarını gözeterik Siyonistlere karşı kararını gözden geçirince buna ikiyüzlü diyen yazarlar, İngiltere savaşın en önemli yerinde müttefikini yalnız bırakınca kararını değiştirmiş oluyor.

Ayrıca kitaptaki bazı betimlemeler, Arapları "öcü" gibi gösterirken, Yahudileri masum ve haklılığını savunan bir toplulukmuş gibi bir anlatı oluşturuyor. Anlatma yönünde görünüşte birçok masum tercihlerde bulunuyorlar ama Araplara karşı: "çekirge sürüsü, bağnazlık, nadir görülen ileri görüşlülük" gibi rahatsız edici sözler daha fazla yer alıyor.¹² Yahudilerin bağnazlığı ise Irgun gibi radikal Siyonist destekçisi tiplere gelir ama bu bağnazlık daha çok genel karargâh Haganah'a karşı gelindiği içindir. Ve bu Yahudi "teröristler" bireysel, ahlaki açıdan çelişkili, tutucu milliyetçilerdir. Ancak bir Arap örgüt üyesini motive eden şey

¹² Collins ve Lapierre, 2023, 227, 228, 221

milliyetçilik değil, Yahudileri yok etmeye yönelik doğuştan gelen bir arzudur, kana susamış anti-semitizmdir.¹³

Kitap okunmaya değerdir ancak bazı gerçekleri cilaladığına dikkat edilmelidir. İngiliz, Yahudi ve Arap nüfuslarının çatışmasının çok boyutlu doğasını gösterirken hem Arap hem de Yahudi liderlerin ve sıradan insanların hikâyelerini örerken işler. Yaşananların neredeyse tamamı sürecin aktörlerinden, birinci ağızdan anlatılır: Politikacılar, askeri personeller, din adamları gönüllüler ve bu mücadeleye katılan herkes. Katılımcıların bakış açısı tarihsel ve kişisel unsurlarla harmanlanır ve savaşın dramatik ve insani yönlerini öne çıkarılır. Ancak bir tanığın bakış açısı bazı gerçekleri önemsizleştirebilir. Bu yüzden bu anlatım tarzı olayların nesnel bir şekilde anlaşılmasını zorlaştırabilir ve okuyucuların tam bir gerçeklik algısı oluşturmalarını izin vermeyebilir. Kitabı okurken Siyonist mitlerin yeniden işlenmesini veya korunmasını sağlayan mitolojik unsurları içerdiğine (veya içermediğine) dikkat etmek gerekir.

Bununla birlikte Deir Yasin katliamı gibi İsrail'in kuruluşuna dair geleneksel anlatıları da sorgular ve vurgular. Kilit liderlerin perde arkasında karar alma süreçleri ele alınır. Britanya ve ABD'nin İkinci Dünya Savaşı sonrasındaki müdahalesi ve tutumları gibi önemli tarihsel bağlamlardan da bahsedilir. ABD'nin favori oynamayı nasıl hiç bırakmadığını ve Filistin'in bölünmesi yönünde BM'nin diğer üyelerine oy vermeleri için yaptığı baskıyı ve sürecin gidişatına göre (kendi çıkarlarına göre) tereddüt ve desteğini görürüz. Kitapta başarılı bulduğum ayrı bir konu da bölümlerin başlığıydı. Bazı başlıklar bölümün ana hatlarını ortaya koyarken birçoğu gelecek içeriğin bağlamını başarılı bir şekilde anlatıyor.

İsrail-Filistin tarihi ile ilgili fikir sahibi olmak isteyenlere bir başlangıç olarak kitap bunu karşılar. Orta Doğu'da, Filistin'de bir Yahudi devletinin kurulmasına yol açan veya ilerlemesini engelleyen birçok gelişme yer alıyor. Uluslararası ilişkiler, dış siyaset, tarih, Orta Doğu, sömürgecilik ve şehir savaşlarına ilgisi olanlar bu kitabı okumalıdır. Kitap beş yıl süren araştırma ve röportajlardan sonra 1972'de yayımlanmıştır.¹⁴ Çok sayıda belge ve kaynak materyalle desteklenmektedir ancak mevcut İsrail-Filistin çatışmasını anlatacak kadar yeterli değildir. Kitap 600 sayfa olmasına rağmen 29 Kasım 1947'den, 17 Temmuz

¹³ Anti-Semitizm, dini veya ırksal bir grup olarak Yahudilere karşı düşmanlık veya ayrımcılık. <https://www.britannica.com/topic/anti-Semitism>

¹⁴ [https://en.wikipedia.org/wiki/Larry_Collins_\(writer\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Larry_Collins_(writer))

1948'e kadar olan bir yıldan daha az bir sürece dair bölümü anlatır. Bu kısa sürede beliren sayısız olay ve ismin varlığına ayak uydurmak eserin en büyük çabası ve zorluğu olsa gerek. Olaylar aktarılırken geri plandaki tarihsel bağlamları da ayrıntılı bir şekilde ele alındığı için arka plana aşına olmayan okuyucular kitabı yoğun bulabilir. Ayrıca düzinelerce ana oyuncu ve daha fazla yan isim geçtiği için bir listesi tutmak isteyebilirsiniz. Okuyucuya bir diğer tavsiyem ise; kitabı ara vermeden okumanız önemlidir yoksa zaman, mekân ve olayların neler olduğu konusunda fikrinizi kaybedebilirsiniz. Filistinli Müslümanlar ile Arap Lejyonunun parçası olanlar veya Haganah ile Stern Çetesi üyeleri karışabilir.

Sonuç olarak, *Kudüs... Ey Kudüs* 1948'de geniş çaplı araştırmalar ve röportajlara dayanarak İsrail'in kurulmasına yönelik olayların kapsamlı bir anlatımıdır. Fazlasıyla şiddet içerdiği bilinmelidir çünkü Filistin'de yaşananların ana içeriği buydu/ budur. 1948'de Elie Chouraqui tarafından aynı isimle İsrail'in kuruluşu hakkında bir filme dönüştürülmüştür.

Yazarlar Hakkında

Larry Collins (d. 1929, ABD – ö. 2005, Fransa), 1953-1955 yılları arasında Paris'teki Müttefik Karargâhının kamu işleri bürosunda görev yaparken Dominique Lapierre ile tanıştı. Gazetecilik kariyerine 1956'da United Press International'ın Paris bürosuna katılarak başladı. 1957'de ajansın Orta Doğu bürosunun başına getirilmeden önce Roma ve Beyrut'tan habercilik yaptı. 1959'da Newsweek'in New York'taki Orta Doğu editörü oldu. 1961'de Paris büro şefi olarak atandı, tam zamanlı yazmak için güncel gazeteciliği bıraktığı 1964'e kadar burada çalıştı, ardından kitap yazmaya başladı. Ve Dominique Lapierre ile iş birliği yaparak çığır açan kitaplar üretti. 1966'da tanınmış bir Mısırlı olan Nadia Sultan ile evlendi ve Michael ve Lawrence adında iki oğulları oldu.

Kişisel çalışmaları: *Fall from Grace*, *Maze: A Novel*, *Black Eagles*, *Le Jour Du Miracle: D-Day Paris and Tomorrow Belongs to Us*.

Dominique Lapierre (d. 1931, Fransa- ö. Aralık 2022, Fransa), 13 yaşındayken diplomat olan babasıyla birlikte Amerika'ya gitti. New Orleans'taki Cizvit okuluna yazılan Lapierre, aynı zamanda New Orleans Haber gazetesinin dağıtıcılığını yaptı. Fransız yazar, Kalküta'da araştırma yaparken Rahibe Teresa'nın yakın arkadaşı oldu ve Teresa ona kendi hayatı ve kız kardeşlerinin çalışmaları hakkında bir film yazması için özel yetki verdi. 1997 yılında Mother Teresa: In the Name of God's Poor (*Rahibe Teresa: Tanrı'nın Yoksulları Adına*) filmi gösterime girdi. Lapierre'in senaryosu, en iyi değerleri ilettiği için prestijli Humanitas Ödülü'ne aday

gösterildi. Çok satan *The City of Joy* (Sevinç Şehri), *Beyond Love* (Aşkın Ötesinde), *A Thousand Suns* (Bin Güneş) *Five Past Midnight in Bhopal* (Bhopal'de beş gece yarısı) kitaplarının yazarıdır. Fransa Kültür Bakanı Rima Abdul Malak, Lapierre'yi Meksika'dan Hindistan'a, New York City'den Kudüs'e kadar dünya çapında yaptığı seyahatleriyle "20. yüzyılın görgü tanığı" haline gelen ve romanlarını gerçeklerle zenginleştiren bir yazar ve gazeteci olarak övdü.¹⁵ *Kudüs... Ey Kudüs* kitabı, iki yazarın en çok okunan ortak eserlerinden biridir. Ayrıca, *Is Paris Burning?* (1965), *Or I'll Dress You in Mourning* (1968), *Freedom at Midnight* (1975) ve *The Fifth Horseman* (1980) gibi başka tarihi kitaplar üzerinde de birlikte çalıştılar. 30'dan fazla dile çevrilen kitaplarının bir kısmı filme çevrilmiş ve uluslararası en çok satanlar arasına girmiştir.

¹⁵ <https://toronto.citynews.ca/2022/12/07/dominique-lapierre-french-author-and-journalist-dies-at-91/>